

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hova a lap szellemi
részét illető közlemények, előfizetési és hirdetésidí-
jak küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Felelős szerkesztő: Eder János.
Kiadó-és laptulajdonos: Weisz Márk.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 ko
Egyes szám ára 8 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel

A degenerációról.

Egyre többször és hangosabban halljuk a panaszt, hogy a civilizáció rohamos fejlődése épp oly rohamos és nagyfokú degenerációt szül, tehát közvetve az emberi nem végpusztulását siettet. Ez a paradox panasz épp oly régi, mint maga a civilizáció: hasonló aggodalmakat és fölajdulásokat olvashatunk a bibliában is, amely azonban inkább csak a szellemi, nevezetesen az erkölcsi degenerációt szokta ostorozni; találunk benne példát is eleget, hogy amikor az erkölcsi degeneráció gyökeréig megmérgezte az emberi nemet, a magasabb hatalom radikális eszközökkel pusztított el embert és degenerációt. Isten haragja s az emberi nem romlottsága szülte a vízözönt, majd a tüzes esőt is, mely Szodomát és Gomorrát megémesztette.

Azt mondhatnók, hogy a szellemi haladás magasabb fokának mindig kísérő tünete a panaszos felzúdulás a degeneráció ellen. Legjobb példa erre a modern francia társadalom, amely szellemi élet és civilizáció dolgában még mindig a legfejlettebb európai nemzet: — s ennek irodalma is visszatükrözi a degeneráció rombolása ellen táplált szorongó aggodalmakat.

Mi ennek az oka? Valóban igaz volna-e, hogy a civilizáció szüli a degenerációt és hogy az emberi nem romlása felé siet a haladás útján?

Közönségesen azt szokták mondani, hogy a nép „degenerált”: — de könnyű átlátni, hogy nagyon is tág értelemben használják ezt a szót. Voltaképpen nem is szabadna ezt a szót használni; vagy legalább nem olyan értelemben, mint ahogyan használni szokták.

Mivel a nagyobb népesedést, a nagy ipari és kereskedelmi központokat a civilizáció teremti meg, — őt lehetne okozni azért, hogy az egyes embernek kisebb tere maradjon a kifejlődésre. De viszont a létfontartás helyes ösztöne úgy az államot, mint a társadalmat arra sarkalja, hogy előmozdítsa a népesedést. Közgazdasági és politikai szempontból Malthus túlnépesedési elmélete ma már meghaladott álláspont és ellenkezőleg, elfogadott igazság, hogy minél számszerűsabb a nemzet, annál nagyobb lehet a reménye, hogy boldogul. Ha tehát a nagyobb népesedést sok más fontos ok is követeli, akkor nem lehet a civilizációt vádolni azok miatt a bajok miatt, amelyek a túlnépesedéssel járnak. Csak egy esetben lehetne: — ha ezek a bajok nagyobbak lennének, mint a népesség szaporodásából származó hasznok.

De ilyen bajokról aligha lehet szó, mert a nép zöme minden valószínűség szerint régente sem állott jobban fejlett egyénekből, mint ma. Mert a régibb kor átlag-emberét nem szabad azokhoz a hősköz és nagy férfiakhoz mérni, akiknek páncéljáról, súlyos fegyverei-

ről legendák keringenek. A mai átlag-embert sem az atlétákhoz mérjük, akiknek például a súlyemelés vagy a birkózás az élethivatásuk. A régi sirokban talált csontok nem nagyobbak, mint a modern emberéi, sőt igen gyakran még a maiaknál is kisebb méretűek.

Igaz, hogy a régieknek ropant ismeretük volt; de ezt ők is csak hosszú gyakorlattal szerezték meg, éppen úgy, mint a mai kor emberei: az meg már éppen kétséges, hogy tagjaik, törzsük részarányosan volt-e alkotva; sőt inkább hihető, hogy régente több külsőjelét lehetett látni a degenerációnak, mint ma, mert akkoriban a folytonos gyakorlat, erőfeszítés egyes tagokat és testrészeket aránytalanul kifejlesztetett a test többi részeinek rovására, amelyeknek szükségképpen el kellett szűnyelniük.

Egyébként együtt jár az élettel, hogy minden élő lény csak „árnyéka” ugyanazon lény „ideáljának”; a természet törvénye ez, tehát nem lehet természetellenes.

Nem csupán a nagy városok lakossága közt sok a nem szép, vézna és vérszegény ember: a kisebb ember: a kisebb ember: a kisebb városok és falvak népét is épp oly korcsnak mondhatnók. A katonai sorozások statisztikájából tudjuk, hogy még viszonylag jól fejlett népből is a legényeknek csak kis hányada üti meg a mértéket. Akik ebben is degenerációt látnak,

TARCA

Az ezred réme.

Írta: Szász József.

(Folytatás.)

Azt halotta hogy a professzor kerül minden társaságot a táncot pedig gyűlöli. Bolondságnak komoly emberhez nem valólnak tarja. Pokoli ötlelet villant meg agyában. Esméjének pompáságának ő maga hangos kacajra fakadt.

Másnap keményen ráparancsolt, hogy azokon az estélyeken bálokon ahová a tisztikar hivatalos ő is minden alkalommal okvetlen megjelenjék.

— Ön természetesen nem azért lesz ott hogy a szép lányok körül legyeskedjék, — tette hozzá hanem azért hogy azokat mulattassa akiket senki sem mulattat. Csak aztán vigyázzon, szegyet ne hozzon a századra.

Kedvetlenül de mégis elment Ollós

Géza az első mulatságra. Sokan voltak ott úgy érezte hogy az ő jelenléte teljesen fölösleges. Meghuzódott a fényesen kivilágított terem egy sarkában s karjait összefonva elábrándozott.

Miért hogy neki senkije sincs miért hogy őt senki se szereti? Pedig neki is van szive, jobb mint a másé hübb mint a másé és még sincsen senkije. De ha volna: tenyerén hordaná, megbecsülné.

E percben kimondhatatlanul boldogtalannak érezte magát. Szeretett volna elrohanni hogy senki se lássa hogy senkit se lásson:

Kifelé indult.

Az ajtóban egy leánykával találkozott. Szőke haju kék szemű karcsu természetű leánykával. Nem valami szépség, de kellemes jelenség. Kettőjük tekintete találkozott, A katoná megrázkódott, elkapta szemét a leányról s kifelé menekült. Egy erős kéz azonban vállon ragadta.

— Vigyázzon professzor ur szegyet ne hozzon a kompániára!

A kapitány ur volt. Ő szólott hozzá az ezred réme,

Visszafordult hát a terembe. Oda állott megint a sarokba s kereste azt a fejet azt a kék szemet, Kereste de a nagy sokasában nem találta, Tovább akarta fűzni ábrándjait miközben hozzája lépett a század kadétja, Csupasz arcú eleven fiú:

— Jöjj bemutatlak néhány hölgynek. Táncolj udvarolj met különben bajod lesz a kapitánnyal.

Gépiesen követete a kadétot. Bánta is ő akárhová viszi akárkinek mutatja be: Arra gondolt hogy még kétszáz egynehány napja van hátra s aztán ismét szabad ember. Ott táncol ott mulat ahol ő akar nem pedig ahol a kapitány ur akarja.

Mikor feltekintett azt a szőke leánykát latta maga előtt akivel előbb az ajtóban találkozott. A kadét ravaszul mosolyogva bemutata.

— Lujza kisasszony ime itt van a mi önkéntesünk Ollós professzor ur.

(Folyt. köv.)

azt mondják, hogy az elkorcsodást részben az évszázadokon át dúló háborúk okozhatták, részben pedig a nagy terhek, melyek leg súlyosabban mindig a közrendű népvallait nyomták. Ez azonban csak feltéves; s ha igaz, akkor visszamenőleg is igaz: vagyis a rossz táplálkozás és a megerőltető testi munka a multban is épp úgy — sőt még nagyobb mértékben — okozhatott degenerációt, mint ma.

Amde tudott dolog, hogy a civilizáció haladásával a gazdagság és jólét is növekszik. A civilizáció tehát ily módon éppenséggel gyógyítja a bajokat és egyenesen esökkenti a degenerációt.

A Csongrádi áll. gazdasági iskola a közigazgatási bizottság előtt:

Néhány érdekes tárgy fordult meg Csongrádvármegyének dr. Cicatricis Lajos főispán elnöke alatt f. hó 11-én tartott közigazgatási bizottsági ülésén. melyekről, közérdekű voltuknál fogva kissé bővebben kell megemlékezni.

Az alispán adta elő az ülésen a csongrádi állami gazdasági ismétlő iskola rekonstrukciójára vonatkozó javaslatát.

▲ gazdasági népiskola céljaira ugyanis Csongrád város átadott 13 katasztrális hold területet. A föld kitűnő jó minőségű. A telep üzemterve a földmívelésügyi minisztérium 80721—909. szám alatt kiadott utasítása szerint van berendezve. Eddig termeltek rajta kalászosokat, zabot, búkkönyvet s a telep egyrésze gyümölcsfa nemesítésre van berendezve. A földműves iskolában az oktatást 3 tanerő látja el s alkalmazva van még 2 szolga is. A miniszteri tanterv szerint tartani kell még 2 Nonius, vagy muraközifajta kancát is, a melyek olykor-olykor csikót is vetnek. Az állammal történt megegyezés folytán a tiszta jövedelem felesleg Csongrád városát illeti. Csak hogy ez a tiszta jövedelem nagyon gyéren csepeg, mert mint a beható vizsgálat kiderítette, a jövedelmet megesszik a lovak és csikók, melyeket — kecsikázást kivéve — semmiféle gazdasági munkára nem használnak. Az iskolai gondnokság előterjesztést tett ennek folytán az alispánhoz, a telep üzemtervének megváltoztatása végett. — A gondnokság ama javaslatát, hogy a kalászosok termelésének elhagyásával a telep, gyümölcsfa tenyésztés, szőlőművelés, konyhakertészet, tejgazdaság és méhészet rendeztessék be.

Ez előterjesztés folytán az alispán f. évi február 13-án Bagály Kálmán gazdasági felügyelő s dr. Scossa Dezső kir. tanfelügyelő kíséretében megtekintette a földműves iskola telepet s a gazdasági felügyelő ellenzése dacára, úgy ő, mint a tanfelügyelő helyesnek és elfogadhatónak tartották az iskolai gondnokság által be-terjesztett gazdasági üzemtervet. Teljesen fölöslegesnek tartják ugyanis, hogy a gazdasági telep kalászos növényeket termeljen és lovakat tartson; mert míg ezek egy felől kellőleg ki nem használatnak, másfelől a rájuk fordított évi költség a bevételek jórésztét fölemészti. miért is az alispán a maga részéről indokoltan tartja és javaslatba hozza, hogy engedessék meg, miként az már a szaktanító által kértetett is, hogy a lovak és kocsik valamint felszerelési eladassanak s az ezek árából befolyó összeg a tejgazdasági üzemnél használtassék fel akként, hogy az értékesítésből remélhetőleg befolyandó 2000 korona 2 drb. fajtkén vásárlására fordíttassék. Ezzel összefüggésben a gazdasági üzemterv szerint az eddig 2 katasztrali hold területen termesztett búkköny takarmány növény kikészítendő s helyette megfelelő arányban a lucerna és

takarmányrépa termesztése vezetettnek be. Az előjáróság még ehhez azt a kérelmet is toldotta, hogy miután a telep létesítéséhez mintegy 13 katasztr. hold földdel járult és a 7000 koronába került iskola és melléképületek átengedésével erejét meghaladó áldozatot hozott, a további beruházási és felszerelési költségektől mentessék fel.

Annyi bizonyos, — mint az alispán felemhítette, — hogy amikor a 13 kat. hold 1908. évben 206 K. 85 fill., 1909. évben 50 K. 81 fill. s 1910. évben pedig 368 K. 76 fill. tiszta jövedelmet hozott, ezen jövedelem korántsem felel meg azon összeg 2 százalékos kamatjának sem, melyet Csongrád város a telek és épületek átengedésével a gazdasági ismétlő iskolának áldozatul hozott.

Pedig erre az intézetre Csongrádon szükség van. Mutatja ezt azon körülmény is, hogy az iskolát ezidőszert is 110 fiú és 153 leány növendék látogatja. Ez a látogatottság még nagyobb lesz, ha a telep üzemterve meg lesz változtatva s a tanítás a praktikus irányra lesz terelve.

Az alispán előadása után ezen a közigazgatási bizottsági ülésen elsőnek a főispán szólott a tárgyhöz.

Azt mondja ugyanis, hogy nálunk elhibázott alapokra vannak fektetve a gazdasági ismétlő iskolák. Nincs azoknak semmiféle praktikus értéke. Nemcsak Csongrádon van ez így, hanem Mindszenten és Dorozsman is. Ezek az intézetek — mostani üzemtervük mellett valószínűs elrettentő példát adnak a népnek hogy, — hogy kell nem dolgozni. Egy gazdasági iskola 8 hold földdel kalászosok termelésére be sem rendezhető. Még az alapos szántást sem tanulhatják meg a hallgatók, mert rendszeresen nem is szántottak a telepen, hanem csak karcoltak. A fősúlyt az okszerű szőlő művelésre és konyhakertészet tanítására kell fektetni. A bolgár keitések egy évben 8 millió koronát visznek ki az általuk termelt konyhakerti növények árában az országból. Tudomása van róla, hogy az itt lévő néhány bolgár kertész családnak a mult évben, helybeli pénzintézeteknél 80.000 korona megtakarított betéje volt elhelyezve s ez mind kivándorol az országból, mind a nemzeti vagyonosodás rovására esik. A telepet egytelől az oda folyó artéri kutak vize majdnem körül folylyá, egyik oldalon pedig ott van a holt tiszta medre. Locsoló kerék is van ott felállítva s járgány készülékekkel el látva, de az intézeti pihent lovakat nem lehet elébük fogni, mert elragadnak a vizemelő készülékek. Azt ajánlja tehát és javasolja, hogy jrrjon fel a közigazgatási bizottság egy a kultusz, — mint a földmívelésügyi miniszterhez a szakoktatás tervének az alispán jelentésében proponált gazdasági ágak figyelembe vételével leendő megváltoztatása iránt Mátéffy László bizottsági tag utal arra, hogy ha a tejgazdaság bevezettetik akkor lucerna termelésről is okvetlen gondoskodni kell. A kir. tanfelügyelő előadja, hogy ő a kultuszminiszternél a tanítási illetve üzemterv megváltoztatása dolgában már többször tett előterjesztést, de azoknak nem volt sikere. Megtörtént Csongrádon az is, hogy a gazdasági iskola földjét árendába adták a tanítónak, a tanító meghalt, az árenda meg odaveszett.

A közigazgatási bizottság az alispán javaslatát, a főispán által javasolt bővítéssel egyhangulag elfogadta.

Másik fontos tárgya volt a bizottságnak a vármegye kezelése alatt álló műutaknak fentartásához szükséges kő-

nyag szállításának biztosítása. Eddig ugyanis az volt szokásban, hogy a kőanyag biztosítása két évről két évre történt, vagy is annyi időre, a menyire az útadó költségvetési előirányzat szól. Az alispán minden eshetőségek elleni biztosítás céljából, de meg azért is, mert hosszabb időre tejedő szállítás esetén a fedőanyag árában megtakarítást remél elérni, azt javasolja hogy a fedőanyag szállítására az 1912—17 évekre terjedő versenytár gyalás hirdettesék, azon határozott kikötéssel, hogy a vállalkozó a szállítási időtartama alatt azon helyre, annyi mennyiséget és azon időben tartozik a törvényhatósági utakra szállítani, amint és amit kor azt a vármegye kívánja. Veszedelem nem lát a dologban, mert a közigazgatási bizottság fentartja magának a korlátlan jogot az ajánlat el vagy el nem fogadása felett határozzon, míg a vállalkozó kötve leendő. Ez a szállítási tekintélyes összeget tesz ki; mert az államépítészeti kirendeltség kimutatása szerint az 1912. évi szükséglet, hengerelési kavicsban 4348, — hengerelési zúzátkban 544 és fentartási kavicsban 7838 köbméter, melynek árában majdnem 140.000 korona van előirányozva. A bizottság az alispán javaslatát elfogadta, s utasította az alispánt a verseny tárgyalás hirdetmény kibocsájtására. Még az alispán bejelentette, hogy a dorozsmai törvényhatósági ut mellékén kiásott akácfa eladási árából eddig 26.000 korona folyt be s még vagy 6000 korona bevétel remélhető. Ez az összeg egészben a Dorozsma—halasi és Dorozsma—Majnai törvényhatósági ut rendbehözására fog fordíttatni.

UJDONSÁGOK.

— A Csongrádi Függetlenségi és 48-as Népkör az 1848. március 15-iki nagy eszméknek a magyar szabadság és függetlenség megteremtésének emlékére 1912. évi március hó 17-én hazafias ünnepélyt rendez. A program a következő: Reggel fél 9, órakor gyülekezés az Erzsébet szállodában s innen zászlókkal és zeneszóval indulás a Kossuth szoborhoz ahol 9. órakor az ünnepély megtartatik. Este 7 órakor az Erzsébet szálloda nagytermében vacsora lesz, amely áll: paprikás, tészta és egy fél litter borból, Egy teríték ára 1 korona 60 fillér. Erre a hazafias ünnepélyére és vacsorára tiszteit polgártársunkat kedves családjával együtt meghívjuk és szives megjelenésüket kérjük, mert a nagy nap emlékéhez csak úgy lesz méltó ünneplésünk, ha azon minél nagyobb számban megjelenünk, azért akiben még él a hazaszeretet, az okvetlenül ott legyen! Hazafias üdvözléssel: A 48-as népkör elnöksége. Az ünnepély műsora: 1. Enekszám. Előadja: A Csongrádi Dalárda. 2. Megnyitó beszéd. Tartja: Dr. Szarka Mihály elnök. 3. „Márciusi üzenet” ötdikén. Szavalja: Minik Jolánka. 4. Ünnepi beszéd. Tartja: Dr. Thury Károly plébános. 5. „Nemzeti dal.” Szavalja: Pusztai Antal. 6. Emlékbeszéd. Tartja: Dr. Moletz Lajos. 7. Torony zene. Türogon előadja: Bozó Andor. 8. Záró beszéd. Tartja: Dr. Rásonyi Papp Pál. 9. A Kossuth szobrot megkoszorúzza: Faragó Antal orsz. képviselő. 10. Enekszám. Előadja: A Csongrádi Dalárda. A vacsora alatt alkalmi beszédek és szavalatok. A szavalatokat előadják: Justin Rozika, — Hajdu Pál.

— Halálozások. A mult hét folyamán két halálesetről is értesítették lapunk szerkesztőségét. Az egyik özv. borbély Szvo-

SALVATOR kiváló bór- és lithinoros gyógyferrás

vee- és helygőzök, készvény, cukorbetegségnél, vesebetegségnél, szél- és idegrendszeri szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes módon előkészített.

Raphotó és gyógyvizet készítenek a SCHULTES AGOST Gyógygyárban Budapest, V. Rudaórtakpart 8.

boda Ferenczné szül: Szabó Katalin ki a folyó hó 9-én este 1/2 9 órakor lehelte ki lelkét kinek elhunytával a család akövetkező szomorú jelentést adta ki, alulírottak úgy a magunk mint az összes rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentjük anyánk anyósunk, nagyanánk testvérünk és sógornónknak özv borbély Szvoboda Ferenczné Szabó Katalinnak f. évi március hó 9-én este 1/2 9 órakor életének 62-ik. gyászos özvegységének 7-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt elhunytát a boldogult hült tetemei a róm kath. szertartás szerint f. hó 11-én d. u. 1/2 4 órakor fognak beszenteltetni és a családi sírboltba örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig f. hó 13-án d. e. 8 órakor fog a Mindenhatónak bemutatattani, Csongrád 1912 márc. 10-én. Aldás és béke drága poraira Szvoboda Jolán Wimmer Béláné Szvoboda Rózsika Bozóky Sándorné gyermekei, Wimmer Béla Bozóky Sándor vck. Wimmer Béla Wimmer Ima Wimmer Ferencz Wimmer Károly Wimmer Sándor unokák Szabó Sándor Szabó Zsófia testvérek. Szabó Sándorné Fazekas Borbála sógornók. Mérszatos Károly Szvoboda Imre sógorok.

— A másik elhunyt id, Lászlóffy László 1848-49 iki hős honvéd tüzér, kinek haláláról megint kevesebb lett egygyel a szabadság hősk. névsora kinek elhunytát a következőkben jelenti a gyászoló család. Alulírottak úgy a magunk mint a még számos rokon nevében is fájdalomtól szívvel tudatjuk a jó atya, szerető nagyatyá, ipós és nász id, Lászlóffy Lászlónak életének 85-ik évében, hosszas betegség s a haloklók szentségének ájtatos felvétele után f. hó 9-én éjjel f. hó 11 órakor bekövetkezett elhunytát. Drága halottunk földi maradványai f. hó 11-én d. u. 2 órakor fognak a róm kath. egyház szertartásai szerint a Csongrádi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Csongrád, 1912. március 10. Aldás és béke lengien hanvai felett! Ifj. Lászlóffy László és neje Herke Gizella Lászlóffy Etelka és főtje Draskovics Dezső, mint gyermekei, Herke Ferencz és neje Veres Etelka mint nász és nászasszonya számos Unoka és Dédu-noka.

— **Egyesületi élet.** A „Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlése Csongrádi 358. számú fiókpenztára március 24-én d. u. 1 órakor a Cs. Ip. K. E. helyiségében tartja ez évi rendes közgyűlését

— **Nagy műkedvelői előadás.** A „Csongrádi Iparosifusági Közművelődési Egyesület” szokásos műkedvelői előadását az „Erzsébet Szálló” nagytermében f. é. ápril hó 8-án azaz: husvét másodnapján fogja megtartani.

— **A rendőrség figyelmébe.** Minik Imrének van egy 14-15 éves leánya, aki előszeretettel a kis iskolás leányokat hurcolja és veri. Az elmúlt héten is kiadónk kis leányát mikor az iskolából kijött elfogta és vagy két órán át egyik utcából a másikba hurcolta. Csak késő este felé birt megszabadulni amikor már a Tisza gátnál voltak ahol többen a leányra rá-

szóltak. Erre a körülményre hívjuk fel a rendőrség figyelmét.

— **Épület vizsgálat.** Az elmúlt héten Jablonszky budapesti műépítész mérnök városunkba járt abból a célból hogy az igazságügyminiszter megbízásából a járásbírói épületet felülvizsgálja. Mint értesülünk az épületen sok praktikus újításokat fognak eszközölni.

— **Agyagipar vásár szentesen.** A szentesi ipartestület a Szechenyi Liget nagy termében fölvó hó 16. 17 18-án agyagipari tavaszi vásárt rendez amelyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja.

— **Tüzek.** Az elmúlt héten két tüzeset volt. Az egyik a kettős halomi dűlőn, ahol Forgó G. István tanyája ismeretlen okból leégett. Biztosítva volt. A másik tűz Safár István tanváján volt, ahol az istálló gyulladt ki belülről és egy ló égett ben, ez is biztosítva volt.

— **Lee-ett a kocsirol.** Folyó hó 15-én Kürti István kocsirol ment ki a rakodó kertbe szénáért, amint visszafelé jött lecsuszott a kocsirol de oly szerencsétlenül, hogy arcot, karját össze-vissza törte, Mint értesülünk huzamos idő fog eltelni még teljesen feleptül.

Az én Öregem

is mindig azt mondta, hogy szeplők elűzésére, valamint finom, puha bőr és fehér telnt elérésére és megóvására nincs jobb szappan, mint a világhírű „Steckenpferd” Liliomtejszappan. Védjegy: „Steckenpferd”, készíti Bergmann et Co. czég Tetschen a.E. — Kapható minden gyógyszerár- drogéria- illatszertár s minden eszakmába vágó üzletben. Darabja 80 fillér. — Hasonlóképen csodálatosan beválik a Bergmann féle „Manera” Liliomtejk krém fehér és finom női kezek megóvására, ennek tubusa 70 f-ért mindenütt kapható.

Dr Révész István specialista fogorvos állandóan letelepedett **Szentese** Petőfi utca 5. szám a Petőfi szálló szomszédságában, Modern berendezésű rendelő helyiségében fogak és szájak mindennemű sebészeti munkájával hidak műfogak készítésével foglalkozik; minden műfogát teljes érzéstelemtés mellett végez.

Egy nő

aki az egészséges bőr ápolására ad, szeplőt eltávolítani, viruló, üde és fehér arczint elérni és megtartani óhajt, — az mosakodjék

Steckenpferd — Liliomtejszappannal védjegy: Nádparipa) Bergmann és társa, Tetschen a. E.

cégtől. Darabja 80 fillért kapható minden gyógyszerár, drogéria, és illatszertár üzletben stb

— **A szénbányász sztrájk** a német és osztrák bányákban, a magyarországi gyárak és mindenféle iparvállalatokban üzembiztos idézhethet elő. E veszély elkerülése céljából nagyobb készlet sürgős beszerzése elsőrendű kötelesség. Felhívjuk a olvasóink figyelmét Sugár Vilmos szén-nagykereskedő mzi hirdetésére.

— **Csak Mauthner** magyokat vásárolnak helyesen gondolkodó, számfő gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magyak rovására és a vevők kárára lehetséges

Nyilvános köszönet.

Mindazon jóakaróink, akik felejtetlen jó anyánk elhunytá alkalmából megjelenésükkel fájdalomunkon enyhíteni kívántak, ezton fogadják hálás köszönetünket.

Szvoboda Jolán férjezett
Wimmer Béláné
Szvoboda Rózsika férjezett
Bozóky Sándorné

A csodavirág.

Arum cornutum, Keletindióból igen érdekes. Föld nélkül nő és virágzik. 1 nagy gombolyag 90 f. 1 óriási gombolyag 25-35 cm. terjedelmű K. 1.50. Az összeg előzetes be- küldése mellett bérmentve. Utánvételnél 65- 85 f. postaköltséggel több. A gazdagon illusztrált virág katalógust a legújabb újdonságok között május 1-éig.

kal ingyen és bérmentve széküldi K. SCHOLZ, Guisau 45. (Vorarlberg).

Hidetmény.

Csongrád község központi választmányának határozata folytán értesitem az adófizető közönséget, hogy Csongrád község országgyűlési képviselő választói 1913. évi névjegyzékének kiigazítása munkálatait az összeíró köldötség Kovács Elemér jegyző hivatalos helyiségében 1912. évi március hó 26. 27. és 28. napjainak délelőtt 8 órától 12 óráig, délután 3 órától 5 óráig fogja teljesíteni. Ezen munkálatok nyilvánosak, azon az adófizetők jelen lehetnek. Csongrád, 1912. március hó 12. HEGYI ANTAL az összeíró bizottság elnöke

Kiadó üzlethelyiség.

Gróf Andrassy utca 8. számú házban egy fűszerüzletnek való helyiség raktárral együtt amelyet Pacher Béla 10 évig birt hasznosbérbe kiadó. Ertekezhetni Oser Lipóttal.

Sirolin "Roche"
ezerszeresen bevált
tüdőhurutok ellen
friss és tiszta
köhögés, hörghurutnál
tüdőgyulladások után.

Gyomorhajban szén vedőknek

Mindazoknak akik akár megfázás, gyomor elrontás, nehezen emészthető forró hideg ételek, vagy rendetlen életmód által

Gyomorkatarást, gyomorgörcs vagy elnyálkálkodást

kaptak, ajánljuk a legjobb házi-szert, amelynek kitűnő hatása évek óta ki van próbálva. Es ez a

**Hubert Ullrich-féle
Növény bor**

Ez a növénybor jeles gyógyerősnek talált növények és igen jó borból készült, erősíti, elteti az emésztési szerveket az emberben. A növénybor eltávolítja az emésztési zavarokat és sikeresen mozdítja elő az egészséges vér képződését.

Az idejében használt növénybor elhárítja már csirájában a gyomor rosszullétet. Ne késén tehát senki annak idejében való használatával. Előjelei főfájás, felbűfögés gyomorégés, felfuvódás és hanyngeri ezek az előjelek régi gyomorhajnál erősebben lépnek fel azonban néhányszori használat után teljesen elmúlnak

Székrekedés és annak keletmenlen következményei u. m. szorulás, kólika szívdobogás álmatlanság és vérképződés a máj és lép körül a növénybor által gyorsan megszűnik. A növénybor megszünteti az étvágytalanságot és eltávolítja könnyű székelés által az értelem anyagot a gyomor és belekből.

Sóvány sápadt kinézés vérszegénység gyengülés, rendszeres következményei a rossz emésztésnek kóros vérképződés és beteg állapotban májnak. Az étvágytalanság azután állapot kedélylehangoltság ideges gyakorri főfájás éjjeli nyugtalanság emésztí meg az embereket, a növénybor a gyenge életerősnek ad friss életerőt. A növénybor fokozza az étvágyat elősegíti az emésztést és gyarapodást szünteti a vérképződést csilapítja az idegeket és életkedvet ad. Tömerdek köszönő levél igazolja azt. **Növénybor** kapható 3-4 korris üvegekben. u. m. Csongrádon, Kiskunfélegyházán, Alpáron, Csépa Kunszentmárton Csépa Csüd. p. Bánfa va. Orosháza, Szentegyháza minden nagyobb és kisebb gyógyszerárakban.

Minden magyarországi gyógy szertár ban, szétküldési erede árban bárhová.

Utánzásoktól ovakodjunk és kérjünk kijárolag

HUBERT ULLRICH-féle Növénybor.

Az én gyógyborom nem titkos szer, alkotrészei; Malagabor 450. borszesz 1000 0. Glycerin 100 0. vörös bor 240 0. esetebogis sav 150 cseresn esav 320 Fenchl anisz féle heténagyökér amerikai erógyökér ención kalmuszgökér a 10 0. Ezeket az alkotrészeket kel öszekeresni.

Hat fontos cikk!

**Szén
Mész
Cement
Műtrágya
Gépolaj
Nyersolaj**

legjobb beszerzési forrás

Klár Andor Részv. Társ.

Debrecen, Piac utca 77. szám

Bankosztályunk bankügyleteket, Műszaki osztályunk műszaki ügyleteket bonyolít le.

köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb
RETHY féle

pemetefü cukorkánál.

vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-féle-t kerjünk, mivel mások használatán utána van.

1 doboz 60 fillér

Csak RETHY-féle-t fogadjunk el!

A legkiválóbb fajú nemesített

gyümölcsfák

kaphatók:

Hoffman Ignác Szeged, újszegedi faiskolájában.

Telefon szám 175.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

SZÉN
gőzmalmok
cukor, szesz- és téglagyárak

 EFKO

(porosz kőszéntégla)

cséplőgépek és uradalmak részere
bármely vasuti és hajóállomásra leg-
jutányosabb bányá-áron beszerez-
hetők

**Sugár
Vilmosnál**

Budapest, X. Kőbányai-út 4.

Telefon-Interurbán 2-59

Eladó föld.

A Gátéri vasutállomástól fél óra járásnyira **130 hold első osztályú fekete föld**, ebben **15 hold kaszáló** kedvező feltételek mellett örök áron eladó.

Értekezhetni **Vidéki Károly** tulajdonossal **Kiskunfélegyházán** I. kerület csillag utca 19. sz.

Schwarz József és Társa

Budapest. Váci-körnt 53. — Alapítási év 1884.

ABADALMAZOTT

Ventzki gőztakarmány-Füllesztő

65, 100, 1600, 300 és 620 liter ürtartalom.

Fülleszt 40—60 perc alatt.

Hordozható Pálinkafőző Üstök

100, 400 liter ürtartalom.

Az új szeszadótörvény előírásai szerint.

Angel marha és lónyiró gépek és ollók.